

Ingeniosi/ acutissimi Sanctiq; viri Efrē
Edifene ecclesie diaconi: De compunctioe
cordis: Liber primus incipit.

Caplin. I. Premittens planctum aucto-
ris pro anime sue/ institutionisq; patrū suoz
vulneribus: cum eiusdem institutiōis descri-
ptione/ et accusacione/ atq; reprehensione vi-
te et institutionis sue: fratruq; suozum.

Dolor me com-
pellit dicere: et iniquitas mea cō-
minatur mihi vt sciam. Terro-
res me ploqui vehementer per-
urgēt. et delicta mea silentiū me habere com-
pellunt. Quia ergo ab yrūsq; coartoz: expe-
dit mihi vt enarrē magis dolozem cordis mei:
vt quoddā refrigeriū capia. Anim⁹ meus sau-
ciatus est: et oculi mei lachrymas cōcupiscūt.
Quis dabit capiti meo aquam. et oculis me-
is fontem lachrymarum: vt p vulnerib⁹ ani-
me mee indefinenter diebus ac noctibus de-
fleam. Recnō etiā institutionis nostre molli-
cies/ que temporib⁹ nostris efficitur: quō re-
pleta est vulneribus et ignorātia. Elatio siqui-
dem eius. qualitatē vulnerū suozū considera-
re nō sinit. Nam institutiō illa/ que fiebat in
diebus patrū nostrozū. qui in vniuersa terra
quasi quedā luminaria refusserunt. hecerat.
Cōuersabant quippe in ea quasi inter spinas
et tribulos/ hereticozū videlicet atq; impiozū.
quasi p̄ciosi lapides ac splendide margarite.
Quozū conuersionem nimis castam ac so-
briam. ipsi inimici videntes/ imitatores eozū
fieri gestiebant. Quis em̄ humilitatē eozum
cernens. nō protin⁹ cōpungebat? Aut q̄s eo-
rum modestiam aut quietudinē intuens. nō
cōfestim amirando obstupuit? Quis amator
pecuniarū parsimoniā eozū ac nuditatem
aspiciens. nō totū mundū odio habuit ac de-
spexit? Quis fraudator aut arrogans/ sobri-
am eozū vitam attendens. nō ilico ad humi-
litem semetipm conuertit? Quis aut for-
nicator aut pphan⁹/ ad orationē eos cernēs
subsistere. nō statim castam ac pudicam secta-
tus est vitā? Quis x̄o ira cundus ac furore re-
pletus. si eos attendit. nō oēm rancoris ama-
ritudinem cōmutauit. Hic em̄ positi certau-
erunt: nunc aut ibi constituti lerant: quia de⁹
glorificatus ē in eis: et omnes edificacionē ani-
me inuenerūt. Nostra aut institutiō rectas
deserens vias. per prerupta et aspera incedit

itinerā. Nō est em̄ qui ppter deū a facultati-
bus suis abscedat: neq; em̄ est qui ob eternā
vitam semetipm subiciat. Nō est mitis neq;
humilis: nō est quietus nō est firmiter stabili-
tus: nec est qui iniuriam perpeffus sustineat.
Nō est cui male dicat. et sufferat. Itē omnes
sunt contradictozes. omnes furibundi/ et om-
nes pigritia torpentes. omnes ad amaritudi-
nem prompti: et omnes ad ornatū vestium faci-
les. omnesq; inanis glorie cupidi: omnes vani
ac timidi. et omnes semetipos amātes. Item
qui venit institui. antequā instituā. alios in-
stituere cupit: et docere anteq; discat. Prius
q; erudiat/ promulgare vult leges: et anteq;
discat ordines syllabarū philosophare incipit.
Priusq; subiciat. vult habere subiectos: et
anteq; maiorū iussis obtemperet. arripit iu-
bentis officium. Et anteq; instruat. instrue-
re cupit/ ac monere vsurpat. Si aut quis in
gradu p̄cesserit: cū auctoritate quadā insolē-
ter in moribus imperat. Si autē ex locuplete
paup fuerit: honozes sibi confestim expetere
vsurpat. Si vero ex inope. de requie sciscita-
tur: si oparius fuit. digitos cōtinuo studet te-
neros ac delicatos habere. Quis est itaq;
qui nostrā institutiōnē nō desleat. Abrenū-
ciantes siquidem seculo. que terrena sunt sapi-
mus. Et quidem agricole cōtemperunt ter-
ram: et nos qui videmur spirituales esse. colli-
gati sumus in ea. Nescimus ad quid vocati
sumus. O fratres charissimi: vbi venimus?
Ad continentiam vocati sumus: et escarū ex-
quisitarū industriam adhibemus. In nudita-
tem venimus: et de amictu vestimentozū con-
tendimus. In subiectionē vocati sumus: et im-
perantibus contradicimus. In modestiam et
quietem venim⁹: et omnes quasi fere agresstes
efficimur.

La. II. Accusans duriciā cordis nostri/
tarditatēq; nostrā ad compunctiōnē/ cōuer-
sionem et penitentiā: cū exhortatiōe ad hmoi-
agenda: et doctrina quō agi debeant exempla
patrum confirmans. et ad illozū imitationem
nos prouocans.

I Egentes non
agnoscim⁹: et audientes nequaquā
in aures nostras percipimus. Si
aliquis conficiens iter/ homicidium ppetra-
tum repente agnouerit: vultus eius ilico im-
mutat: et cor eius pauore concutit. Prophe-
ta

tas et aplos legimus interfectos: et risus pferimus. Et quid dico pphetas et aplos? Ipse dominum/verbum patris/pependisse in ligno et propter peccata nostra pemptum esse audiimus et legimus: et elata ceruice contempnimus et ridemus. Sol non potuit ferre domini nostri contumeliam: sed claritatem sui luminis conuertit in tenebras: nos autem a tenebris malicie nostre conuerti nolimus. Celum templi quod nihil deliquerat/ a semetipso scissum est: nos autem propter peccata nostra/ cor nostrum compungi non cupimus. Terra iugiter pertremiscens a facie domini sub pedibus nostris commouetur/ ut nobis metum incutiat/ et nec sic ob nostram duriciam formidamus. Urbes absque pre sunt/ et loca ab ira domini desolata sunt. et nec sic trepidamus. Sol se melius iterum meridianis horis super nos obscuratus est. et nec sic corde expauescimus. Bellerum perfarum/ ac diuersarum gentium barbararum commota sunt/ et regiones nostre desolate sunt ut nos metuentes deum penitentiam ageremus cum indigeamus penitentia non dierum aut mensium/ sed temporum plurimorum: et nec quidem conuerti volumus. Penitentiam itaque agamus fratres/ ut peccatorum nostrorum propitiatores deum habere possimus. Deprecemur eum/ quia exacerbauimus eum. Humiliemus nos ut nos exaltet. Plangamus/ ut consoletur nos. Projiciamus a nobis consuetudinem malam/ et quasi vestimentum/ virtutem animi induamus/ maxime nos qui hanc conuersationem angelicam permeruimus. Et iam dilectissimi assumamus mensuram ac regulam bonam illam atque perfectam patrum nostrorum. Ne hodie ipsum a que potum accipias/ et crastina uina percipias. Ne hodie discalcatus/ et crastina diuersa calciameta requiras. Ne hodie cilicinam vestem/ et crastina trilicem induaris. Ne hodie vilissimo habitu et crastina compositum et ornatum incedas. Ne hodie mitis et humilis/ crastina uero petulans ac superbus. Ne hodie quietus et obediens/ crastina turbidus et contradictor existas. Ne hodie in fleuibus et lamentatione/ et crastina risu cum cachinno peccatiter proferas. Ne hodie super nudam humum quiescas/ et crastina lectuli mollicie delecteris. Sed ad unam regulam charissime temetipsum astringe/ per quam possis deo placere/ et tibi metipsum/ ac proximis tuis utilem te exhibere. Si autem mortificaueris temetipsum et solus es/ noli discernere/ si ab alijs tibi ministratum fuerit. Si autem cum multitudine fueris/ audi dominum deum dicentem. Quoad modum

vultis ut faciant vobis homines/ et vos facite illis. Si vero necesse fuerit ut tibi propter mortificationem corporis ministrer/ attende ne proximo tuo in aliquo inferas lesionem. Propter hoc enim perfecti patres fundantes semetipsos in unam regulam consummati reperiuntur. Quicquid a principio arripuerunt usque ad finem vite nullis negocijs impediti integrum seruauerunt. Usque ad quinquagesimum siquidem et eo amplius annu exigentes/ in nullo ceptam regulam mutauerunt. id est continentiam bonam atque irreprehensibilem/ escarum abundantiam ac lingue intemperantiam cohibentes/ sectantes autem humilitatem cordis/ mansuetudinem quoque et fidem/ nec non charitatem/ que perfecte ac spiritualis edificationis vinculum est. Super his autem omnibus paupertatem voluntariam/ et ab omnibus negocijs terrenis quietudinem et vitam predicam/ ac sobrietatem/ vigiliam quoque et orationibus instantiam/ cum compunctione cordis et fletibus et non tantum risum/ sed et subridere precauebant. Superbia autem ab eis omnino calcata est. Frequentes ac furoris feruor/ frigit in eis. Aurum apud eos aut argentum pro minimo ducebant/ et horum omnium coragione semel emundati sunt. Idcirco et deo habitauit in eis/ et in eis glorificatus est. Qui videbant eos et qui audiebant de eis/ honorificabant deum. Idcirco unusquisque nisi se emundauerit ab omni nequa et a sordidissimis quoque cogitationibus/ concupiscentiarum quoque malarum/ nec non a furore atque inuidia/ superbia quoque ac vana gloria/ odio et detractatione/ contradictione/ ac verbositate/ et inordinatis actibus/ que odit deus/ auertat semetipsum ac procul faciat/ nequaquam in eo habitat deus. Dicit nonne michi. Si quis te in lutum ceni proiecerit/ et ibi spiritus te effecerit/ libenter hoc feres. Si tu cum sis cinis et vermibus sustinere non potes/ quomodo vis impolutum deum/ qui cum sanctis et in sanctis requiescere solitus est/ ut in te cum sis totus fetidus/ et cenoso horrore repletus inhabitet.

Capitulum III. Exhortans nos ad mundificationem tam propter celestia bona nobis promissa/ quam propter cauenda pericula diei iudicii imminuisse. Quoad modum in diebus Noe contigit/ timorem ex scripturarum completionem exaggerans.

Et ideo fratres charissimi/ mundemus nosmetipsos

fos/vt in nobis habitet/ et pmissa eius celestia cōsequi mereamur: ne eius nomē sancto quod inuocatum est sup nos/inferam⁹ iniuriā: nec ppter nos nomē dñi a pñdis blasphemet. **P**arcam⁹ nobismetipsis/ et intelligamus q̄a in noīe eius/nostri quoq̄ sonat nomē: eo q̄ ip̄e christus vocet: et nos nihilomin⁹ christiani. **D**eus noster spūs est. **E**fficiamur ergo et nos spūales: vbi est em̄ spūs dñi/ ibi libertas. **F**estinemus ergo/libertatis hui⁹ cōseq̄ bonitatem. **C**ōsideremus qualis/ et quāte cōuersationis nos dignos efficit. **A**gnoscam⁹ quia nos ad nuptias inuitauit. **S**altē nosmetipsos diligam⁹: quēadmodū et ipse dilexit nos. **D**esideremus etiā: vt glorificet nos. **C**ōsideremus autē ne in die iudicij vltionē duplicē exoluamus: cū recessisse quidē videamur a seculo et ea que sunt seculi sapiam⁹: cōtemnētes qui dem pecunias: et iterū pro eisdē sollicitudinē gerentes: carnalia fugiētes: et eadem denuo perquētes. **C**ū vereor: ne dies ille super nos repentin⁹ insit: et subito nudi atq̄ inanes: nec nō et iam imparati vnusquisq̄ semetipsū vitupare incipiat. **I**diōm nanq̄ et in diebus hoc p̄pessi sunt. **A**banducabant/ et bibebant nubebant et nuptiū tradebāt: et mercimonijs insistebant: donec venit diluuiū et p̄didit vn̄uersos. **A**dmirabile autē negociū erat fr̄es. **C**hidebant nāq̄ quō cōueniebant in vnū iumenta campozū: elephantū quidē ab India/ ac p̄side p̄tibus aduentabant: leones autē ac paridi cum hoīb⁹ et hircis cōmixtis pariter/ et nihil se ledentes inuicē cōcurrebāt. **S**erpētes et volucres pennate: insectantes neminē confluebāt: et in circūitu arce diuina p̄udentia morabant. **H**ec p̄ singulos dies fieri p̄spiciebant. **I**psū quoq̄ arce edificij p̄conem ad eos vt penitentia agerent in clamantē in nullo p̄orsus curabant: neq̄ cernētes tale miraculum/ cōuentū se irritationabiliū iumentozū compūcti sunt ad saluandū. **T**imeamus igit̄ charissimi neq̄ et nobis hec pati contingat. **S**cripture et em̄ cōplete sunt: et nō ē qd̄ relinquitur: nisi aduersarij nostri aduentus horribilis. **I**n expletione em̄ r̄omani regni necesse est seculū cōsumari.

VLa. III. **P**ersuasue concludens vt volens saluari p̄peret et festinet: pulchras ad h̄ inducens similitudinū compationes atq̄ rationes: cum incussione timoris p̄pter carnales passiones et vitia nostra: subiūgens tandē

doctrinā q̄ cogitationes cordis agnosci possit.

Qui ergo salua

Qui vult: p̄peret et festinet. **E**t qui vult introire in regnū: ne velit in curiosus existere. **E**t qui vult liberari a gehēna ignis/ legitime colluctet: et q̄ immortales vermes effugere: vigilans debet esse ac sobrius. **Q**ui exaltari desiderat/ semetipsū humiliet: et qui gaudere desiderat/ lamentet et lugeat. **Q**ui diligit introire in thalamū: relucētem lampadem/ et oleū sibi sumat in vasculū. **Q**ui expectat in illis nuptijs inuitari: splendēda indumēta possideat. **L**uicitas regis nostri exultatione et leticia plena est: imensitate decoris ac luminis radiat: dulcedine insatiabili suauitateq̄ redundat: vite quoq̄ eternitate exundat. **C**ōmoratib⁹ in ea/ abunde hec oīa largiter p̄fluūt. **Q**ui ergo cupit esse ciuis regni: ad hec que memorauim⁹ festin⁹ occurrat.

Dies em̄ cōcludit: et nemo nouit/ quid sibi ī itinere hui⁹ vite cōtingat. **Q**uēadmodū em̄ si q̄s viator: arripiens itineris sui longum interuallū. discubens obdormiat vsq̄ ad vesperum: deinde ex p̄gefactus/ p̄spiciat qd̄ iā clauditur dies: cū ceperit p̄perare. repente efficiantur nubes. grandines. tonitrua quoq̄ et fulgura/ ac p̄ssure eū vndiq̄/ cōturbatiōesq̄ circūdent: ita vt neq̄ ad māsonē valeat p̄uenire. neq̄ ad locū illū/ seuiente tempestate diuertere. **S**ic et nos/ si ī hoc tpe negligam⁹ hui⁹ scemodi penitentia/ sustinebimus vltionem. **I**ncole em̄ sumus in hac vita/ atq̄ peregrini: festinemus ergo in patriā et ciuitatem n̄ram/ locupletes ac diuites remeare. **N**egociatores sum⁹ spiritales. querētes preciosissimā margaritā q̄ ē christ⁹ saluator n̄r: gloriā et thesaur⁹ q̄ a nullis latronib⁹ inuadiē v̄l furatur: festinem⁹ q̄ possidere eū. **B**rtūs nāq̄ ē/ etiāq̄ b̄rtūs: q̄ festinauerit possidere eum. **P**ossidendo nāq̄ eū/ gloriā p̄meremur. **A**si ferabilis autē ē/ q̄ creatorē vn̄uersozū possidere neglexerit. **H**omō em̄ hō sponte se in p̄niciem tradit: nolēs possideri ab eo. **N**unquid ignoratis charissimi: qz palmites sum⁹ ex vite verissima/ q̄ ē christus iesus? **C**ideat itaq̄ vnusquisq̄ v̄m: ne infructuosus existat. **P**ater em̄ vitatis. afferētes fructū vites studiose excolit. vt ampliorē p̄ferat fructū: q̄ autē nō prulerit fructū. abscedet et extra vineā p̄jicitur: vt ignis incendio cōcremat. **P**ropter qd̄

Capitulum

V

attendite vosmetipfos. ne infructuosi inueniamini. et excisi in escā ignis tradamini eterni. Semen optimū sumus. quod christus par familias. qui ē celi et terre conditor. seminauit. Ecce iam messis aduenit. et messorēs iam falces ad metendū pparatas in manibus tenēt. Videte itaq; ne quis vfm zizania inueniat. et colligatus in manipulos. eterne flamme ardoribus cōflagret. Nondū intelligitis fress. qz terribile nob transirendū est pelagus. Qui pfecti fuerint. et viri sapientes et negociatores iam paratū habentes questum mercimonij. cū gaudio expectāt. qñ eis vent⁹ aspi ret. et trāsfretantes hoc pelagus. ad portū vite eterne pueniūt. Ego autē et q mibi sunt stiles. cū p diuersa huc illuc attrahimur et extollimur. nequaquā in corde nostro sollicitudinem gerimus. quod necesse est nobishūc transitū transire. **U**bi primescō ne subito ventus aspi ret. et iueniamur imparati. et tūc victos nos manibus mittant in tenebras exteriores. vt ibi dies negligentie nre atq; segnitie desleamus. cernētes quidē alios exultantes et letantes. nos vero in tribulationibus et laborib⁹ cōstitutos. Portus nanq; ille negociator est. et vnusquisq; in suo patrimonio exultat. et in suo mercimonio letat. Nescitis dilectissimi. qz rex regū. ad filij sui nuptias nos inuitat. Quid negligimus. et nō festinamus. hic nob indumēta splendida. et lāpades relucētes. et oleū in vasculis nostris assumere. Si autē quisq; vsurpauerit introire. vestē nō habens nuptialem. aduerte qd hmōi patiatur. Zubente em̄ rege. alligabūt eū manib⁹ et pedib⁹. et mittēt in tenebras exteriores. ibi erit fletus et stridor dentū. Timeo em̄ charissimi ne carnales passiones de thalamo illo nos eijciant. ne habitū solūmō extrinsecus ostendamus. et habētes carnales passiones. intrinsecus langueamus. Exterior siquidē habit⁹ vbi mens nra habitat. ostēdit. Ornatus q; ppe vestīū indicat. qd ea que terrena sunt sapimus. Per studium clarioris amicit⁹ ab eterna claritate nudi esse dinoscimur. Escarum vero suauitas. gule nos eē subiectos cōmendat. et p amorem placendi nobis. inanis glorie cupidi eē dinoscimur. Accidia autē pigritia nos torpere demonstrat. cupiditas plimuz possidendi nequaquā nos desiderare christum ostēdit. Inuidia etiā nos iudicat vitiorū seruituti eē subiectos. Per linguā autē. qd cor

desiderat. p̄dicat. Que em̄ cor desiderauit h̄ meditat et lingua. et sepe plabia dephendunt mētis occulta. eo qd os nostrū pateat. nō habens ostiū nec custodē. et sermo noster indifferenter prorūpens egredit. Per sermones autē sepe cor nostrū inimicus latrocinat. facilitate verborū. os em̄ cū nō seruat cū corde mysteria furant ab eo cogitationes. et cū putauerit cor apud se retinere mysteria. oris intemperantia publicat. et cū arbitratus se ab aliq nō intueri p̄fmdēs denudat. Suauitas eniz detractionis. odio eam repletā esse demonstrat. Ne ergo decipiā quisq; putans se eē aliquid p religionē. qd videt extrinsecus. Si em̄ putauerit quis fallere fratrem suū. religionem simulās. semetiipm fallit ac decipit. Ecce em̄ ex cōuersione ipsius. falsa ei⁹ religio demonstrat. Si autē cupis cogitationes cordis eius addiscere. accede ad os eius. et disce ab eo. vtrū de terrenis. an de celestibus cogitet. de spūalibus. an de carnalib⁹. de voluptatibus. an de continētia. de affluentia possidēdi. an de voluntaria pauprate. de humilitate. an de elatione arrogantiē. de charitate. an d odio. Ex thesauro em̄ cordis. cōsueu etiā os cibos pferre his. que ad se accesserūt. Ex meditatione quoq; lingue et cōuersione hoīs. quid cor desideret. vtrū christū aut p̄ns seculum cōprobat. Et inuisibilis anima qualis sit siue bona siue mala. pactus corpis sui cōspicitur. Que quidē naturaliter bona est. sed subintrante malicia. p liberū arbitriū cōmutat.

Ca. v. Excludens errorem. ne quis putet passiones supradictas esse naturales. ostēdensq; ex compatione libere voluntatis ad Agricola. quō circa hmōi passiones. voluntas inserat aliqū virtutes optimas. aliqū consuetudines pessimas. quō etiā diuinas scripturas habeat pro consiliatoribus. quos si deserendo oberrauerit. et penitens ad legislatorē recurrerit. cū pietate suscipiat.

Nec quisquā naturalis asserat passiones. ne qui cūq; asseruerit. culpatus existat. Attende teipm ne bonā conditionē. boni dei. ad crimen deducas. fecit em̄ deus omnia bona valde. naturā quoq; nostrā bonis operibus decorauit. Si quis autē fm naturā esurriat. nō inculat. si in mensurā sumperit cibū.

si aut edens mensuram excesserit / denotatur. Naturalis namque esuriam quis nesciat. **N**ihilominus si finem naturam quis praeterierit / non erit in culpa / si potum ad mensuram proceperit / si vero modum in bibendo excesserit / debonestas : quia naturalis est sitis. Rursum si finem naturam quod dormiat / non inculcat / si ad mensuram dormiat / si vero supra naturam somno indulserit / aut eneruatum semetipsum sopori atque iercie tradat / prodit natura propria quod somni consuetudine superat. **N**atura siquidem et consuetudo / vtriusque primum predicatores existunt. **N**atura quippe indicat seruitutem / consuetudo autem significat voluntatem. **E**x vtroque enim homo consistit. **V**oluntas autem cum liberam habeat facultatem / quasi quidam agricola esse videtur. **I**nserit namque in hominis natura quemadmodum voluerit / aliquid quidem virtutes optimas / aliquid vero consuetudines pessimas. **H**oc autem modo consuetudines inserit malas. **I**n esurie quidem / gula libidine. **I**n siti autem bibendi copia. **I**n sopore vero eneruatione / et infatigabilem somnum. **I**n obtutibus vero oculorum / pessimos et volatiles sensus / in veritate mendacium. **I**nserit autem rursum virtutes optimas. **I**n cibo quidem abstinentiam. **I**n siti autem tolerantiam. **I**n somno vigiliam. **I**n mendacio veritatem. **I**n oculorum obtutibus / castitatem. **V**oluntas siquidem nostra cum sit forma agricolae / in momento oculi euellit consuetudines malas / et quemadmodum voluerit virtutes inserit bonas / eo quod ipsam naturam possit superare ac vincere. **E**t quidem natura est / per quam operationes signantur. **A**gricole autem huius voluntatis sunt diuinae scripturae consiliatores ac magistri / docent namque agricolam nostrum / quali modo consuetudines malas euellat / et quomodo virtutes bonas inserat / studiumque adhibeat. **C**ertum quod si velit sobrius agricola noster / et industrius extiterit / absque magisterio diuinarum scripturarum / sine viribus est / et indoctus. **D**iuinarum autem scripturarum instructio / intellectum ei retribuit ac virtutem / ita ut ex ramis propriis / optime ei largiantur virtutes cum eas in ligno nature inseruerit. **I**ta ut fidem bonam / in suam perfidiam inserat / spem quoque in desperationem suam / dilectionem vero / in odium / et scientiam in ignorantiam / et laudem / in ignobilitatem suam / rursumque inserit immortalitatem in mortem suam. **S**i autem voluerit noster agricola / pertinacia propria consiliatores suos ac magistrum / dese-

rere. **D**iuinarum quoque scripturarum eloquia : inuenitur aduersis anfractibus oberrare / et in cogitationibus malis incedere / consuetudines quoque pessimas que extra naturam sunt congregare / atque in suam naturam inferere / id est / perfidiam / desperationem / odium / inuidiam / superbiam / inanem gloriam / gula libidine / numeratam bibendi / contradictionem / contentionem / et cetera non nulla homini / derelinquens namque legis latores / et ipse ab eo nihilominus derelinquit. **S**i autem denuo penitentia ductus / semetipsum agnouerit : ita ut legislatori suppliciter procidat / et dicat peccavi quod te dominum meum / et magistrum dereliquerim / protinus legislator / cum sit amator hominum / pro sua pietate suscipiet eum / et prestabit ei intellectum bonum / et virtutem ut rursum nature suae terram valeat operari / euellere quoque ex ea consuetudines pessimas / deinde largietur ei ut virtutes bonas et optimas / pro his possit inferere / pro quibus valeat coronam sibi ac laudem acquirere. **E**t quidem esurit finem naturam / sed ad continentiam studet / sicut nihilominus / sed sustinet patienter / desiderijs stimulat / sed sobrietatem exerceat / grauat somno / sed vigilare contedit ad glorificationem dei / pigritiam quoque torpescit / sed aperto ore perfonat in diuinis laudibus / quo pigritiam possit vincere. **I**taque in tali certamine / laudem promeretur / et coronam / coronam quidem quia superauit naturam / laudem vero quod sibi virtutes acquirerit / bonas.

Ca. VI. **O**ccasione pretactorum gratias agens / commendansque diuinam clementiam / benignitatem / et misericordiam / cum commemoratione plurimorum dei beneficiorum / ut ad eius dilectionem nos prouocet.

Gloria itaque nunc
Clementie eius / et confesso benignitati eius / quando ita misericors perhennis existit. **Q**uis pater / suos sic diligit filios. **U**nica nobis bona impartiens affluenter / et omnia nobis dispensans pulcherrime. **S**anat vulnera anime nostre / et contempta nobis / longanimiter suffert. **U**ult enim saluos nos omnes fieri / omnes cupit sana-

Capitulum

re / et oēs vult regni sui fieri possessores / vult etiā vt voluntatis nre arbitrio cōteram^o oīs languoris nostri duriciā / et qd̄ ē difficile ad sanandū. ipe sanitatē impartit. **O**mne autē qd̄ facile recipit sanitatē: h̄ vult vt ppria industria ac voluntate curem^o / vt a voluntate ei^o gloriā mereamur. **E**t qd̄de pigrū si inspererit vulnerratum / idcirco medelā sanitatis imponit: vt os ei^o ad glorificationē bonitatis sue aperiat. **P**ctōri quoq; pctā dimittit: vt erigat eum / et alacri faciat. **I**nfirmiorē si viderit / veloci^o exaudit: neqñ pusillaminis fiat. **L**ū autē patiens aut longanimis ostiū ei^o pulsauerit: tā incolunitatis quā etiā mercedis p̄mia adipiscit: p̄ eo quod nō defecerit postulādo. **P**oterat em̄ nō petētibz nobis vulnera aīe nre sanare: et ad bonitatē inuitos nos adducere: s̄ h̄ facere nō vult. ne voluntas nostra diuinis laudib^o defraudet. **E**t quidē nos negligim^o q̄rere eum et cūctamur inuocare eū: ipe autē nos diligit: et ipse miseret. **I**pe nos redemit: et ipe suscepit. **I**pe illuminat oculos mentis nre: et ipe nobis compunctionis sue gr̄am p̄bet / et dilectionis: vt crucis ei^o suauitatē / ac dulcedinē gustātes. indefinēter eū ac iugiter desiderem^o / et p̄quiramus. **B**ūs ille. q̄ cū gustauerit dilectionez eius / et desiderauerit eū: p̄parabit semetiipm̄ vt charitate eius inenarrabili repleat. **Q**ui autē repletus fuerit charitate ei^o / aliā dilectionem nō recipit in semetipso. **O** charissimi: q̄s nō talē diligat dñm? **Q**uis nō bonitatē ei^o adorando cōfiteat ac p̄dicet? **Q**ualē x̄o excusationē habebim^o in die iudicii / si tantā neglexerimus salutē? **Q**uid dicem^o / qz nō audiimus / nō cognouim^o? **Q**uid facere debuit qd̄ nō fecit nob? **N**ōne ex imensa altitudine et benedicto sinu patris / vsq; ad nos se humiliando descendit. **N**ōne cū inuisibilis existeret / nobis se p̄buit ad videndū. **E**t cū esset ignis immortalis / nōne p̄pter nos incarnat^o ē? **N**ōne vt nobis libertatē tribueret / palmis in faciem x̄beratus ē? **O** admirandū et plenū timoris / ac tremoris negociuz. **A**ban^o lutea q̄ ex limo terre formata fuerat / alapis p̄cussit facie cōditoris celi ac terre. **N**os autē miseriatq; infelices / cū simus mortales et terre cinis / vsq; ad sermonē inuicē ferre nō possum^o. **I**lle cū esset immortalis / nōne vt nos viuificaret / prulit mortē? **N**ōne sepultus ē / vt nos secum resuscitaret? **N**ōne ex vinculis inimici nos absoluit / et alligans eū / ad cōculcandum

eum nobis tribuit potestātē. **I**nuocauim^o eū aliqñ / et nō exaudiuit nos. **P**ulsauim^o ad inuam eius / et nequaq; nobis apuit? **N**ā et si tibi morā fecerit ad audiendū / h̄ vtiq; tibi multiplicatā mercedem / pro tarditate restituet.

Ca. VII. **A**riter increpās corū ignauiam qui huic seculo renunciauerūt / et tñ carnalia et terrena requirūt / multis eos cōmouēs exhortans et terrens rationibus / exemplis / atq; piculis / vt ad compunctionē et penitentiam incitentur.

In quo huic seculo renunciaſti charissime? **E**o qd̄ rursum requiem ſecularem requires. **I**n tribulationē quippe vocatus es / et tu de refrigerio p̄cūctar^o. **I**n nuditatē iuſtus es ire / et ecce veſtimentozū ſtudiū adhibere cōtendis. **I**n ſitim q̄s vocat^o es / et aquā renuens / vinū bibere delectar^o. **A**d plūū nihilominus inuitat^o es / et inermis ingredi cupis. **A**d vigilias q̄s vocat^o es / et inercia ſomni reſolueris. **A**d ſtendū et ad lamentandū vocatus es / et tu cū cachinno riſus effundis. **I**n charitatē vocatus es / et tu odiū exerces in fratē. **I**n ſbjectionē vocat^o es / et cōtradictis. **H**eredem te regni ſui vocauit / et tu q̄ terrena ſunt ſapis. **I**n māſuetudinē et humilitatē vocat^o es / et ſuperbus et elatus incedis. **E**t quid in die illa dicturus es cū a chriſto audies / qz humiliat^o ſū p̄pter te / aut egen^o effectus ſum? **S**z qz nudus fui p̄pter te / aut eſuriui aut ſitiui / et dilexi te in toto corde meo / et proximum meum ſicut meipſum. **N**e velis ignorare / quia cogitationes tue et ſermōes tui ſcripti ſunt / et conſcientia tua que tecū opata ē / arguit te ſi mētiri volueris. **N**ut neſcis / quia om̄is creatura / cum metu nimio ac tremore tribunali ei^o aſſiſtit. **M**ilia miliū et dena milia angelozū circūſtant / et tu mētiri te putas et dicere / qz p̄pter te hec vniuerſa ſuſtinui / cū nihil omnino pruleris. **V**ide ne duplicē vltionē p̄ſoluas / malozū vicz actū ac falſitatis. **S**z ſurge et exp̄gſcere a ſomno / et cogitationes tuas aperī / intra temetiipm̄ / et p̄ſpice / qz iā claudis dies. **S**ed et iam hoc frater intellige / qz fratres n̄ri q̄ heſterno nobiſcū pariter loq̄bant v̄ſpe hodie nobiſcū nō ſunt / ſed ad dñm ſuū ac noſtrum vocati perrexerunt / vt vnusquisq; eozum negociationis ſue queſtum oſtēdat

Ecce nunciam discite de hesterno atque hodie-
 rno die. quomodo hesternus quodam quasi flos matutinus
 excessit. hodiernus vero quasi umbra vespertina transiet.
 Contemplare etiam questum negociationis tue.
 si fecisti secundum dominum imperium. **U**t enim velocissimus
 cursus. dies nostri pretereunt. **B**eatus ergo qui
 sibi questum per singulos dies huiusmodi ne-
 gociationis acquirat. ut congregatum eum in vi-
 tam eternam percipiat. **Q**uid autem tu dilectissime
 me negligis. et incuriosus existis? **Q**uid tamquam
 vino inebrians accidias? **Q**uid exacerbas te
 metipsum? **N**amque in hoc mundo facta est. que
 admodum quidam duo viatores. in itinere sibi in-
 vicem occurrentes in suum singulipergentes ho-
 spiritum. vespere autem facto mansit unusquisque qua-
 potuit pervenire. et facta diluculo ab invicem dis-
 cesserunt. **I**n intellexit namque unusquisque eorum
 quid habeat in domo propria. divitias an pau-
 pertatem. requiem an tribulationem. ita et nos
 in hoc seculo sumus. **A**nsione namque assimila-
 tur hec vita. **E**x ipsa enim unusquisque in suo di-
 viditur loco. et intelligit quid habuit ante reco-
 ditum. **N**amque unusquisque nostrum ignorat
 quid premisit in celis. orationem cum lachry-
 mis. an cum puritate vigilias. an psalmodiam
 cum compunctione cordis. aut abstinentiam cum
 humilitate. an terrenorum renunciationem. an
 charitatem non fictam. et desiderium christi. **S**i
 hoc tu promissisti. scito te incunctanter ad requiem
 pergere. **S**i vero nihil horum premissisti. **P**er-
 didisti filii charissime animam tuam. **Q**uid in hac
 mansione exasperas primum tuum? **P**ane enim
 ab eo sepandus es. **Q**uid autem superbis aut in-
 solefacis? **Q**uid adversus primum tuum tristis
 ambulas. cuius onus portare debueras? **Q**uid
 autem te sollicitudo escarum aut opimento-
 rum maceratur? **Q**ui dat iumentis escam ipsorum. te non
 nutrit? **Q**ui eum diurne glorificas. qui expe-
 ctas heres fieri regni eius. de esca et opimen-
 to conquereris? **Q**ui mortificasti te metipsum
 mundo. que terrena sunt sapis? **Q**uid te met-
 ipsum fallis ac decipis? **Q**uid medicum exasperas
 nolens sanitatem recipere. et tempore curationis
 vulnera tua occultas. et medicum iudas. quod
 non sis consecutus incolumitatis remedium?
Tempus tibi penitentiae datum est. et agere pe-
 nitentiam negligis? **Q**uid ergo in culas legis
 latorem. quod mortem tibi induxerit. cum tu incuriosus
 existis? **N**am quid dices morti in illa hora
 necessitatis. sine me penitentiam agere?
Vigila dilectissime vigila. ut laqueus super te
 hora illa non adveniat. et tunc obstupescas et

ad conscientiam tuam recurras et dicas. **Q**uomodo
 elata ceruice ambulante me. omnes dies mei trans-
 acti sunt? **Q**uomodo tempus meum in cogitationibus
 terrenis superfluo preterit? **Q**ue erit utilitas
 si hoc reputas quando hora mortis instite-
 rit. nec concedit nobis in hoc seculo amplius
 conuersari. **P**one itaque mentem tuam ad hec que
 narrant. **I**ntroent in aures tuas. que a domino
 dicta sunt. **C**rede eius sermonibus. **N**am enim
 quia et de ocioso verbo reddituri sumus ratio-
 nem. in illa die iudicii. **S**ufficit autem nobis ad
 metum solus hic sermo. si conscientia nostra
 sobria fuerit. **S**i autem quadam leuitate per diuer-
 sa animus puagatur. neque ipsa que sunt scri-
 pta intelligit. neque ea que dicuntur auscultat.
 compatibilis homini fistule recipienti aquam. et non sci-
 enti quomodo eam pertransit. **Q**uis ergo putas non
 defleat. quia dominus orbis terre tam per se quam
 etiam per pueros suos prophetas et apostolos
 clamat et predicat. et qui audiat non est? **Q**ue sunt
 autem que predicantur ab eis? **N**uprie parate sunt
 inquit. et altaria mea imolata sunt. **S**pon-
 sus cum claritate et magnificentia in thalamo
 residet. et cum gaudio intrantes recipit. ianue
 patent. ministri festinant. **P**redicatores con-
 uolant. **P**riusquam ianue claudantur velocitate pe-
 dum concurrunt. ne nobis foris remanere con-
 tingat. et qui nos introducat. ulterius non erit.
Superbis autem non est qui intelligat. non est qui
 studium adhibeat. si ignavia et cura seculi huius-
 mentem nostram quasi cathena colligat. et perstringit.
Diuinas quidem scripturas recte scribimus
 et recte plegimus. recte autem eas audire nolu-
 mus. quia que illic inserta sunt. perficere recu-
 samus. **Q**uis putas aliqui peregre in longin-
 quam viam. sine viatico profectus est. quem admo-
 dum nos proficisci volumus. **H**ic autem alimen-
 ta requirentes. nihil ad perfectionem nostram pre-
 ferimus. **B**eatus qui cum fiducia pergit ad dominum.
 portans sine defectione viaticum. ut nullam
 penuriam patiatur. **E**cce decem virgines
 lampades accipiunt. et serui negociantur. ex-
 pectantes dominum suum. cognoscetes quod
 accepit regnum suum. et venit cum claritate
 et virtute multa. coronare seruos suos. qui ac-
 cipientes ab eo pecuniam. optime in ea met-
 cati sunt. interficere autem inimicos suos qui
 regnare eum super se noluerunt. quem admo-
 dum si media nocte profundo sopore. natura
 hominum occupata. repente de celo sonus ef-
 ficiat magnus. et tonitrua terribilia. et coruscationes
 expressi subito dormiente. et colat vultusque

que sua sunt / siue bona siue mala: qui aut̄ ma-
la gesserunt / iacentes sup lectum suum pec-
tiunt pectora sua / quia nō est quoq̄ fugere ⁊
abscondere. vel sup his que gesserunt penitē-
tiam agere. **T**erra em̄ quassat ⁊ tonitrua ti-
more concutiunt / fulgura pauore cōmouent
Tunc obtinebit eos pfunda obscuritas. ita
vt hora illa / fulgur vclox repente totam com-
moueat terram. **T**ube em̄ cum timore de ce-
lo buccinant ⁊ suscitant dormientes / excitāt
quoq̄ eos qui a seculo dormierūt. **E**li em̄ cū
suis x̄tutibus cōmouebunt. ⁊ terra vniuersa
quasi aqua maris / a facie glorie eius contre-
miscet. **I**gnis siquidez terribilis discurret añ
faciem eius. emundans eam ab iniquitatib⁹
q̄bus fuerat contaminata. **I**nfernus portas
suas q̄ a seculo sunt patefaciet / mors destrue-
tur / puluis qui putruerat. id est. humana ca-
ro / audies vocē tube viuificabit. **V**ere em̄
miraculum ē intueri / quō contra ictum oculi
in infernū. quasi multitudo piscium in mare
enutrita ita ⁊ innumerabilis copiosaq̄ ossiuz
multitudo humane nature. vnūquodq̄ eoz
currerit / ppriam iuncturā inquirens. surgen-
tes quoq̄ clamabunt om̄es ⁊ dicēt. **G**loria
ei qui nos congregauit / ⁊ ppter suam cle-
mentiam resurgere fecit. **T**unc iusti exulta-
bunt / ⁊ sancti letabunt. ⁊ veri ⁊ pfecti mona-
chi cōsolabunt. ⁊ a labore abstinentie sue re-
quiescent / martyres coronabunt. apli ac p-
phete glouificabunt. **B**eatus qui pmeruerit
in hora illa videre / quō cū gloria accipientur
in nubibus / obuiā īmortali sponso. om̄es qui
dilexerunt eū / ⁊ festinauerūt pficere oēs vo-
luntates eius. vt em̄ vnusquisq̄ hic / ad excel-
sa puolat premiozū. ⁊ quēadmodū hic vnus-
quisq̄ se emūdauerit / sic eius gloriā intuebit
⁊ quō quisq̄ desiderauit eum. sic satiabit dile-
ctione eius. **A**mirabit etiam primus adaz
in hora illa videns magna ⁊ terribilia / quō ex
eo solo ⁊ cōiuge eius / im̄se nationes ⁊ mul-
titudines producte sunt. **A**gias aut̄ amī-
rabit glouificans conditorē deū / quō ab vna
natura / ⁊ ex vna creatura exortī / in regno ce-
lorum ⁊ in paradiso / ⁊ in inferno. sortem pro
suis meritis suscepit. **G**loria soli sapiētī deo.

Ca. VIII. Inducens ex superiorum re-
cordatione compunctionem ⁊ querelam au-
ctoꝝ miseriam suam confitentis ac miseri-
cordiam dei / fratruq̄ suoꝝ preces implo-
rantis: sollicitudinē quoq̄ carnalem disuadē

tis ⁊ ad negociationem spiritalē atq̄ vite. et
negociozum suozum rationem per singulos
dies faciendam / exhortantis.

Charissimi recor-
datus sum hore illius ⁊ intremui-
consideraui illud horrendum iudicium / ⁊ ex-
parauī. **L**eticiam quoq̄ que est in
paradiso / ⁊ ingemiscens fletu / vsq̄ q̄ nō remā-
serit in me x̄tus vt amplius fierem / quia ne-
gligentia ⁊ elatione p̄terii dies meos. ⁊ i cog-
itationibus sordidis / anni mei finiti sunt.
Quō elapsi sunt / nō consideraui / quō transi-
erunt / sentire nō potui. **D**ies mei defecerūt.
⁊ iniquitates mee multiplicare sunt. **H**eu mi-
hi charissimi quid faciam in compunctiōe ho-
re illius / q̄ nubi noti mei circūsteterint / qui
me beatificabant / hui⁹ religionis habitum cō-
templantes. ab intus aut̄ vas plenū erā iniq̄-
tate ⁊ imundicia. ⁊ eum qui scrutat̄ corda et
renes obliuioni tradideram. **V**ere pfusio ibi
est / etiam miserabilis qui illā cōfursionem ex-
ceperit. **A**nator: hominū benignissime / ad-
iuuro te per miserationes tuas / ne me a sinistris
tuis statuas. cum his qui te exacerbauerunt
ne dicas mihi nescio te / sed tribue mihi pro-
pter multā misericordiam tuā in desinenter com-
punctionem ⁊ fletum. ⁊ humilia cor meum et
sanctifica / vt fiam templum gratie tue. **N**am
⁊ si peccator sum ⁊ imple gessi / tamen ad ianu-
am tuam iugiter pulso. **E**t si piger sum et in-
curiosus / attū viam tuam incedo. **F**ratres
mei dilectissimi obsecro vnanimitatē vestraz
festinate placere deo. **D**um tempus habebi-
tis plorate in conspectu eius diebus ac nocti-
bus / cū oratis ⁊ psallitis / vt eruat nos ab illo
interminabili fletu / ⁊ stridore dentiū. ⁊ a ge-
henne igne / ⁊ a vermibus īmortalibus / vt in
regno suo gaudere nos faciat / in vita illa im-
mortali. vbi fugat̄ dolor / tristitia / ⁊ gemitus.
vbi neclachrymis aliquis. nec penitentia in-
diger. vbi nō ē timor ⁊ tremor. vbi nō ē mors
⁊ corruptio. vbi nō ē aduersarius ⁊ ipugnās.
vbi nō est exacerbatio ⁊ ira. vbi nō est odium
⁊ inimicitia. sed om̄ino gaudium ⁊ leticia ⁊ ex-
ultatio. ⁊ mensa spiritalib⁹ cibis plena / q̄ p-
parauit deus diligētibus se. ⁊ beatus q̄ pme-
ruerit eam / infelix aut̄ qui fuerit priuatus ab
ea. **O**bsecro vos fratres charissimi effundi
te sup me viscera vestra. ⁊ precamini pro me
p̄cidentes benigno ⁊ amatoꝝ hominū vnige

nito filio dei. vt faciat mecum misericordiam: et liberet me a multitudine iniquitatum mearum: et collocet me inter macerias benedicti paradisi. vt vobis hereditas eius: vicinus efficiar. eo quod vos estis charissimi filii. ego vero quasi canis abiectus: vt projiciatis super me micam de mensa vestra vt impleat in me quod scriptum est. quasi catuli edunt de mensa filiorum. Ita dilectissimi mihi effundite super me orationes vestras. et venite festinemus ad vitam nostram. Omnia enim quasi vmbra pretereunt. Odiamus etiam mundum hunc. et omnia que in eo sunt. Sollicitudinem que carnalem preter salutem anime nostre nullam habeamus: sicut et dominus noster ait. Quid enim proficit homini si mundum lucratus fuerit. vniuersum autem sue detrimentum patiat. Aut quam dabit homo redemptionem pro anima sua? Negociatores sumus spirituales. et dilectissimi comparati sumus negotiatoribus secularibus. Considerate que dico fratres. Secularis negotiator per singulos dies lucrum seu dispendium supputat: et si detrimentum sustinere se intelligit: festinat ac sollicitudinem adhibet et commodat. quomodo mercimonium suum saluum restituat. Ita et tu dilectissime per singulos dies: vespere et mane. diligenter considera. qualiter se habeat mercimonium tuum. Et ad vespam ingredi in cor tuum. et scrutare te metipsum: et dicit. Putas ne in aliquo acerbavi deum? Ne vbi otiosum locum sumus? Ne in moderata egimus? Ne irritavi fratrem meum? Ne aliquid detractionibus laceravi? Ne forte psallente me: cor meum et mens mea fantasmas seculi cogitavit? Ne forte concupiscentia carnalis super me irruit: et ego libenter assensu suscepi? Ne sollicitudinibus terrenis superatus sum? Si in omnibus his damnum tibi illatum intelligis: festina quomodo melioribus commodis repareris. Ingemisce ex intimo corde: profer ab oculis lachrymas: ne idem rursum detrimentum sustineas. Et facto diluculo iterum eadem meditare et dicit. Quomodo putas nos ista transijt. Lucratus ne sum in ea mercimonium meum. Putas mens mea vna cum corpore vigilavit? Si oculi mei lachrymas peremerunt? Ne cum genua in oratione per noctem posui: in sopore somni deductus sum? Nec advenserunt mihi sordide cogitationes: et libenter eas meditatus sum? Et si te deceptum in his senseris: festina sanitatem recipe. et statue custodiam in corde tuo: ne rursum eadem patiaris. Si ita sollicitudinem habueris: saluabis mercimonium tuum: et domino tuo placebis. et tibi metipsum utilis eris. Attende autem tibi: nec te velis seignicie ac negligentie tradere. **Principium**

quidem perditionis est negligentia. Imitare autem apem. et prospice admirabile mysterium: quomodo ex diuersis floribus terre. suam operationem congregat. In hoc ergo exiguo animante consideranda. Si enim congregati fuerint sapientes mundi. atque orbis terre philosophi. non valebunt prudentiam eius differere. quomodo ex floribus quod dem. quasi quedam monumenta edificat. Sepe autem ibi soboles suas. et cum viuificauerit eas. quasi quidam princeps: milicie vocem suam ad eas emittit. quam pariter audientes: volitare incipiunt. Tunc monumenta illa vnde egressi sunt soboles. operantur: ac replent festinate fecerunt dulcedine: ita vti omnis prudens si considerat: glorificet conditorem deum. admirans quod et tam puo ac vilissimo animante tanta sapientia processerit. Similiter ergo et tu charissime congrega tibi diuicias et thesaurum quem fur nunquam continget et permittit in celum. Nam et principes terre. si voluerit quisque eorum in regionem abire longinquam: permittunt famulos suos cum patrimonio suo. vt cum in preparatam mansionem peruenierint: ibi diuertant. Ita et dilectissime permittite patrimonium tuum in celis: vt suscipiatis in tabernaculis sanctorum.

Ca. IX. Exhortans vt tribulationes mundi patienter tolerant. et ne spes in temporalibus sed in domini amoris hominum benignitate ponatur: qui cuncta bona largitur et laborantes mercede non fraudat: per hoc puocans nos ad vigilatiam ne adueniente sponso et alio in regnum susceptis. nos excludamur et postea negligentiam nostram frustra deseamus. docens quod quomodo dominum inuocare debeamus et perfectos viros imitari: corpus ad carnalia non assuecere: discretionem nihilominus circa eius castigationem obferre. amonens tandem vnumquemque ita debere incipere: vt possit perficere inceptum.

Ne velis ergo teporis breuitatem negligere: ne perfecta penitentia incipias. Non audis dominum dicentem. In hoc mundo tribulationem habebitis. Iterum ait: in patientia vestra possidebitis animas vestras. Si autem tu propter molliem mentem atque incuriam in tribulationibus huius mundi odium habeas. deuitas quod dem patientiam. carnalem quod dem voluptatem consideras. quod iugum christi bonum ac suaue. propter tuam ignauitiam quasi durum et graue. et quod non facile possit portari detrahis et iudas. et te ipsum in perditionem tradis. cum ista caritas: et quod tui miserebitur: si te ipsum infirmas: quod tui miserebitur. si assumes arma domini. quibus dimicare

Capitulum

cōuenerat. i. cor tuū versa vice defigas. **S**z in hac vita tantūmodo gloriaris. multum uana est spes tua. et expectatio tua infelix est. Quid est quod os tuum orat deum: et q̄ sunt que poscis ab eo? **S**eculi hui⁹ requiē/ an immortalitatē/ ac ppetuam uitam? **S**i hec temporalia et nō manentia requiris: melior est te fornicator: et melior est similiter latro. **H**i em̄ dep̄cant ut salui fiant: et te beatificant quē in hac bonitatis cōuersione fallaciter militare p̄spiciunt. **O**dio nāq; habens lumen/ et nebras dilexisti: et regna celozū deserens: terrena et tp̄alia cocupisti. **T**imuiſti miserabilis ne benignus deus/ et amator hoīm/ laborem tui op̄is fraudaret: quasi nō vicē det laboris: ip̄e p̄ueniens d̄ritē. **L**oz quoq; tuū ip̄e cōp̄sigit: et mercedem ip̄e tribuit. **L**untra tibi ab eo largiunt: et tu in elationē extolleris? **M**ercedem mercennarij exquiret ab his/ qui eum fraudare uoluerint/ et tuarū lachrymarū habuit denegare mercedem? **A**bsit. **Q**ui ait. q̄rite et inuenietis. pulsate et ap̄iet vobis. mendax ergo efficit? **N**equaq; te hec suspitio miserande decipiat. **Q**uis tui emulus fuit? **Q**uis tam seuus et inuidus extitit? **N**e nimirū adūsarius hostis bonozū/ illius est hoc studium/ ut null⁹ hominū salutē inueniat. **V**eni nūc itaq; in temetip̄m. et ne velis odire aiā tuā. **A**peri oculos mentis tue. et prospice eos qui tecum sunt. quō in cōmune dimicant. quō festinant. lampades suas tenētes in manibus. et os eozū laudat et glorificat imortalem sponsum. **O**culi quoq; eozū pulchritudinem eius cōsiderant. et aiā exultat et viget. **A**duerte et vide/ qm̄ appropinquabit. ueniet et nō tardabit. ut expectantes se repente letificet. **E**xit ut p̄sonet vox. ecce adueniet sponsus: et hi q̄ tecum sunt. p̄cedent cū gaudio/ habentes secum lampades relucentes. et splendida indumenta. **A**udient em̄ vocem eius dicentem. **V**enite benedicti patris mei. possidete paratum vobis regnū/ a cōstitutione mūdi. **T**ūc necesse est/ cum clamorē factum audieris. dicas eis. **F**ratres mei/ donate mihi pusillum olei. ecce lampas mea extinguit. **A**udies q̄ ab eis. **N**e forte sufficiat nobis et tibi. vade potius ad vendentes et eme. **E**t tunc p̄ges penitens et afflictus: et tempus emēdationis iam nō iuenies. **T**erra em̄ vniuersa tremabit ad gloriā eius/ et tunc plorās et ululans dices. **V**ado et pulso/ et quis scit si ap̄iat mihi. **R**eddens autē pulsabis. et respondebis tibi ab intus

Amen dico tibi/ nescio q̄s es. **V**ade a me operarius iniquitatis. **S**tante autē te. introibit i aures tuas vox leticie et exultationis. et agnosces vocem vniuscuiusq; collegarum. et ingemiscens dices. **H**eu mihi misero. **Q**uō a tāta claritate priuatus suz. **O**m̄i tempe vite mee cū ipsis eram. et nunc ab eis sepatus sum. **I**uste p̄fessus sum. **I**lli autē abstinebāt. ego autē indifferenter agebā. **H**i p̄fallebāt. ego x̄o ridebam. **H**i cum genu flecterent flebant. ego vero extollebar. **H**i humiliabant semetip̄os. ego vero superbiebam. **I**lli se viles et exiguos deputabant. ego vero ornatu vestium delectabar. **P**ropterea illi nunc exultant. ego autē lugeo et lamento. **I**lli letant. ego x̄o amarer desleo. **E**uigila itaq; miserande euigila. et imensam eius bonitatem considera. et ne velis salutē tuā negligere. **E**t exquire eū. et erit in salutē velociter/ inuoca eum et proteget te. **D**a ei vt recipias ab eo centupluz. **S**i cartula cum sit absq; anima per litterarum apices clamat. et om̄ne debitum quod in ea scriptum est restituit. q̄nto magis benignus deus dabit gratiam querentibus eum. **C**hartula per litteras vsuram super vsuram augmetat. et thesaurum gratie mercede orationum deus multiplicat. **N**e velis incuriosus existere. nec domines tui sollicitudo terrenozū ne gociorum. neq; in desperationem temetip̄m adducas. **D**eus em̄ propter viscera miseratōnis suarū. suscipit et proteget te. et omnes qui eum ex toto corde quesierint. **A**cce de ergo ne dubites. et proci de ante eum. ingemiscens et plorans dicit ei. **D**ne meus et saluator meus. quare me dereliquisti? **M**iserere mei qm̄ tu es amator hominum. qui solus es sine peccato. **E**xtrahere me de ceno iniquitatum mearum. ut non ibi infigar in eternum. **L**ibera me ex ore inimici mei. ecce em̄ vt leo rugit deuorare me cupiens. **E**xcita potentiam tuā et veni. ut saluum me facias. **C**oruscas coruscationes tuas et dissipa virtutes eius. expauescat et tremiscat a facie tua. **I**nfirmus nanq; est. neq; habet virtutes stare ante conspectū tuum. neq; ante faciem diligentium te. **T**lidens enim signum gratie tue. pauore concutitur. et confusus discedit ab eis. **E**t nunc dñe salua me. quoniam ad te confugi. **S**i ergo sic accesseris ad eum et inuocaueris eum ex toto corde. confestim quasi bonus pater et misericors. mittet gratiam suam. et auxiliabitur tui et omnes voluntates tuas adimplebit i bonū

Ita ergo age charissime mihi ita age et accede et noli negligere inuocare eum et noli incuriosus esse. Et neque in me segne ac desidiosum intendas: mihi enim sufficit confusio vultus mei moneri et non intelligenti dicenti et non facienti. Sed esto imitator perfectorum et spiritualium patrum: et regulam eorum exquire. Et ne velis que sunt ardua / et excelsa incipe: que nequaquam valebunt proficere: neque ea que sunt nimis exigua et ibecillia: ut multiplicata tibi merces accrescat. Ne nutrias corpusculum tuum: ne te incipiat impugnare. Neque illud carnalibus voluptatibus insuecas: ne pregrauet anima tua: et ad vitam deperis vitis deducaris. Si autem in his te dederis: ut desideria eius proficias: derelinquet viam planam et rectam: et asperam et prupram incedet. Omnem que sordida cogitatione facile recipit: nec ultra potest esse prudens vel sapiens. Et si iterum supra modum eundem volueris affligere / etiam per hoc animam grauare: segnitia atque desidia obtinebis: et supplebis iracundiam. In laudibus que et orationibus atque in bonitate obedientie: pigri ac remissius efficit Institutum que tuum. mensura bona ex equo pondere gubernetur. Dico mihi: Nunquam in stadio spectator: equis currentibus assistis: Ac rursus nauiculam in pelago contemplantur esse: Quis vero si supra modum ad cursum concitati fuerint interisse: et iterum si supra quam mensura exigit / fuerint relaxati: ipsum aurigam delectum per diuersa traxisse? Sicut et nauicula in mari si supra capacitatem suam fuerit onerata: fluctibus comprimetur: et si rursus leuiata / et absque onere fuerit: velox et vehementia ventorum submergetur. Sicut etiam corpus et anima: si supra modum ex his que supra diximus fuerint ab iniuncta grauata: decidat vitruis necesse est / ac succubatur. Propterea bonum est / ita vnumqueque incipe ut proficiat: ut possit deo placere: et vtile sibi et ipsi ac proximis exhibere.

Ca. X. Ueros et perfectos monachos commendas et ad certam puocans: pigros per aptam similitudinem ostendas: ostendensque ex compactione monachi ad militem quomodo segnis et negligens a diabolo vincatur: vigilans vero per gratiam dei adiuuetur: occasione cuius diuinam gratiam plurimum commendat.

Us estis bene dictus grex christi: vos estis luminaria orbis terre: vos estis sal terre et columna sub celo. Vos inquam que perfecti ac monachi estis: que estis angeli super terram: que angelo-

rum puerfationem diligitis: corpus siquidem gestatis humanum: opus angelicum proficitis. Ergo vobis in que contenditis temporalis est retributio aut eius et laus in seculum seculi permanet. Labor abstinentie vobis breuis est: at vero premium immortale est. Quatum autem vos abstinentie regulam obseruatis: et virtutes cum dilectione acquiritis: tunc aduersari vobis diabolus irritatur: et seuus efficit: diuersosque laqueos ad decipiendos vos atque impediendos occultat.

Attendite ergo vobis fratres charissimi / a laqueis eius. Nullus enim absque certamine coronatur: neque gratia dei deserit quemque: si cum alacritate pugnauerit. Si quis vero semetipsum relaxas: os suum pigritia detentus non aperit: nec gratiam eius inuocat / ut sibi auxilium conferat: ne velit gratiam eius inculcare: eo quod non fuerit ab ea adiutus. Quoadmodum si quis manibus ac pedibus sanis extiterit: habeatque coram se plimas escas oppositas: et pigritie causa noluerit eas oris suo applicare: et comedere: et animam suam reficere: ita et monachus experimentum habens bonarum deliciarum diuine gratie: si neglexerit huiusmodi dulcedie satiare. Quis enim miseret illi: que habens manus nequaquam percipiat ex his que sibi apposita fuerint. Vel quomodo misereatur quis monacho: que cum non habeat sollicitudinem actuum terrenorum: salutem suam neglexerit?

Compat autem monachus militi ingrediendi in plium: membra corporis sui vndique circumvallanti: donec dimicatio victoriae palmam accipiat. Vigilat namque diligenti custodia / munitudo se: et desertat: veres nequam eum aduersari deiciat ac prosternat. Si vero in segnitie semetipsum relaxauerit: facile miles huiusmodi triumphabit. Eodem modo etiam monachus / si vires anime sue segnitie negligenterque laxauerit: absque ulla difficultate a diabolo inimico suo elidetur. Permittit siquidem in corde suo cogitationes turpes ac sordidas: libenterque in se recipit elatam sapientiam: vanam gloriam que atque inuidiam: necnon et detractionem: odium: gula libidine: et insatiabilem somnum. In his autem omnibus: in desperationem semetipsum deducit. Si autem vigilauerit: spiritus que in suum presidium gratia dei que fuerit spiritus eius auxiliabitur: et ab ipsa docebitur quomodo ei placere debeat sitque in eo ipsa gratia laus: et que ei laudem exhibeat. Quoadmodum si quis attendat in speculum: idem ipse est que videat et que videatur. Sic et gratia vbi iuenerit requiescit: ibi inhabitat: et inhabitatur: et efficitur ut per dicitur laus et que laudem exhibeat: neque absque huius auxilio cor sibi valebit sufficere. Retribuit autem ei si quis ab ea precepit: et ex vino eius eidem offert potum: velut si dicat ex concupitione eius retribuit ei lachrymas: et a dulcedine vini

ei⁹/hūiltationē p̄fert cordis. Et d̄tute q̄s q̄m
assump̄sit: eidē cōcinit psalmos. Absq̄ p̄sona
si q̄dē: idigēs eē videt speculū. Lū x̄o accepit
p̄sone cuiuslibet ituitū/ ex eo q̄d accipit retri-
buit. Et si exornat⁹ q̄s q̄m in eo attēdat: idēz ex
ip̄o speculo ornat⁹ efficiat. Sicut hō absq̄ gr̄a
diuina: inopis eē videt ⁊ idigēs: si x̄o p̄me-
ruerit gr̄am/ ex h̄ ip̄o q̄d fuerit adiut⁹ ab ea:
potit in se emēdare d̄tutes. Si aut̄ denuo fu-
gauerit eā: desolat⁹ inuenit ac nud⁹ ⁊ ihabi-
tant in eo cogitationes turpes ac sordide: sic
nicticorax in domicilio. Hōis ḡ ē gr̄am iuoca-
re: gr̄a x̄o ē: vt ei opitulationē adueniat. Abs-
q̄ gr̄a em̄ mens nō p̄t illuminari: ad p̄tēplā-
dam multiplicē futuri seculi pulchritudinem.
Et nisi sanctificatū fuerit cor: nō venit gr̄a in
hōie. Si aut̄ illuminat⁹ a gr̄a d̄tutes optias
acq̄suerit: sibi q̄ emēdationē q̄s adept⁹ ē repu-
tauerit: multū semetip̄m fallit. Neq̄ infirmita-
tem suā itelligens: emul⁹ nāq̄ sibi ex̄tis h̄mōi
p̄cul a se gr̄am deturbabit. Lū x̄o q̄s opitula-
tionē acq̄s: gr̄am diuinā agnouerit ⁊ cū fu-
erit corrobort⁹ vt d̄tutes obtineat/ glorifica-
uerit deū ⁊ dixerit: gr̄a miseratiōib⁹ tuis dñe
q̄d me idignū gr̄am tuā p̄mereri fecisti ⁊ quē
admodū voluisti emēdasti i me q̄ tibi fuerāt
placita: h̄mōi agnosces fragilitatē suā: festi-
bit se diuine gr̄e tēplū p̄parare ⁊ tūc efficiet in
eo gr̄a ip̄a sacerdos: atq̄ ip̄a oblatio: et esca-
spālis ⁊ q̄ māducatur impator ⁊ regnū: edificatū
q̄s ⁊ q̄ edificat. Efficiet q̄s ciuitas ⁊ mur⁹ inex-
pugnabilis ⁊ ab om̄i malo eum custodiet: do-
nec ab h̄ seclō ad phennē vitā ⁊ in futuz secu-
lum transferat.

Ca. XI. Inducēs inuitationē auctoris
auxiliū spondētis: ⁊ ad ablutionē vitioꝝ p̄sua-
dentis. Et vt ad ip̄m iclīnent inuitati: exprū
se p̄siliatorē prestat ⁊ offert: p̄silitq̄ vt ad p̄se-
ctam singularēq̄ pudiciē d̄tutē festinet: q̄m
excellēter cōmēdās pulchras inducit s̄titudi-
nes/ tādē eos deslēs q̄ illā habuerit ⁊ pdiderit.

IDeclina ad me
aurē tuā dilectissime mihi/ et ero
tibi p̄siliator si ad vitā vis etnā p̄-
uenire. Mēbrū meū si desideras introire ⁊
si cupiscis b̄titudinez dñi dei tui: dicito mihi
frat̄ cur abluis faciē tuā aq̄/ vt primo tuo pla-
ceas. Nec dū ḡ respuisti vitia passiōis carnis
tue: s̄ hoz adhuc vitio detineris. Si autē vis
lauare faciē tuā/ dilue eas lachrymis ⁊ ablu-

eā cū fletib⁹. vt in p̄spectu dei ⁊ scōꝝ angeloz
cū claritate refulgeat. Facies si q̄dē q̄ ablu-
it lachrymis/ imarcessibile decorez acq̄ret. Sic
dixit fortasse mihi. Lōfundoz sordidam ac de-
formē faciē p̄ferre/ s̄ ⁊ si incultā faciē ⁊ pedes
sordidatos cū corde purificato habuerit/ sup
claritatē solis cū dei angelis refulgeb. Quid
etiā risum indifferēt p̄ferre/ nōne flere ac lu-
gere te dixisti? Tu x̄o h̄ relinques risib⁹ incō-
ditis demoraris ⁊ h̄ vñ: nisi ex eo q̄d non des-
deras b̄titudinez ei⁹/ nec timeas supplicia eius

Qui ḡ tēptatiōes expr̄t ē: potit cōmone-
re eos q̄ necdū expr̄i sunt. Et q̄ in manib⁹ la-
tronū incidit/ potit viātes cautos ac diligen-
tes efficere. Quia ḡ ⁊ ego ex p̄te tēptat⁹ sum
p̄p̄t leguiciē meā: si q̄dē ad horā t̄mō caute-
lam habui/ s̄ mea ignauiā ac pigriciā i hac me-
felicitate cōstituit. ob h̄ itaq̄ cupio dilectissi-
mi p̄siliator: existere gregi electo christi: ne ob
vitia carnalia ⁊ secularē voluptatē ab illa cla-
ritate p̄iucini ⁊ a thalamo sponsi pleno le-
ticia ⁊ exultatione cū dedecore abijciamini.
Labor abstinentie v̄se/ velut somniū ē: req̄es
aut̄ laboris ienarrabilis. Attēdite vobismet
ipsis: ne ab v̄trisq̄ p̄tib⁹ corruatis ⁊ p̄ v̄trisq̄
v̄tione exoluatis: s̄ festinate poti⁹ p̄fectā d̄tu-
tem acq̄rere/ q̄ adornata ē oib⁹ q̄s diligit de⁹
Hāc si possideritis/ nunq̄ deū exasperabitis:
nec mali aliqd̄ p̄mis v̄ris facietis. Hec aut̄
singularis d̄t⁹ vocat/ h̄s in se pulchritudinez
diuisaz d̄tutū. Quē admodū em̄ regale diade-
ma/ absq̄ lapidib⁹ p̄ciosis ⁊ electis margarit⁹
cōponi nō p̄t: ita ⁊ hec singularis pudiciē
d̄tus: absq̄ pulchritudine diuisaz d̄tutum/
nō valebit p̄sistere. Hā ⁊ plena regali diade-
mati compabit. Sic em̄ in eos vñ lapis vel
margarita defuerit/ fulgere sup caput regis
decenter nō p̄t: ita ⁊ h̄ singularis d̄t⁹ si deba-
buerit vnā speciē ceterarū d̄tutū. p̄fecta d̄t⁹
noiari nō p̄t. Assimilabit rursū copiosis
dapib⁹/ cōditis: salis x̄o suauitatē nō habētis-
bus. Quē admodū ḡ optime dapes/ absq̄ sa-
le inutiles sunt: ita etiā h̄ singularis d̄t⁹/ in oī
pulchritudine diuisis d̄tutib⁹ adornata: si cha-
ritatē circa deū ⁊ primū nō habuerit: abomi-
nanda fortiter ⁊ inutilis habebit. Rursū si
milis ē p̄fecto alphabeto: p̄p̄is l̄ris adorna-
to. Et si q̄s ex eo vnā auferat l̄ram/ totū oīuz
om̄ino ad nihilū p̄stiterit/ ita ⁊ h̄ singularis d̄-
tus: si ex oib⁹ d̄tutib⁹ vnā min⁹ habuerit/ to-
ta iustit̄is repit. Compabit etiā fortissime aq̄le
iust̄ firmitati celsitudinez puolatī. q̄ cernens

escā in laqueo-tota se alarū velocitate-cū in-
genti ipetu in eo deposuit. Volēsq; escā inde
prabere: cōprehēsa ē sūmitas yngule ei⁹ in
laqueo ⁊ obdolorē ei⁹ hūiliabit oīs fortitudo
ei⁹: totūq; corp⁹ suū extra laqueū ē-oīs autē v̄-
tus colligata ē i eo. **S**ilt ⁊ h singulari v̄-
erit iūcta in vno aliq; negocio frenoz-tota in
eo silt colligat. Et qdē torū corp⁹ pfectionis
ei⁹ absq; vinculis ē-oīs autē v̄- in trābūliata
ē. Et quēadmodū nō valebit aq̄la ppter ca-
ptionē yngule/in aeris altitudinē volare-ni-
si fuerit liberata-ita ⁊ v̄- h/nisa frenis nego-
cijs liberet/ pfecta eē nō potit. **Q**uis ē q̄ nō
habeat lachrymas/veniat ⁊ defleat mecum?
Et q̄ nō habet cōpūctionē/cōsiderās intelli-
gat. **D**iscat q̄ diligēter abhis q̄ in hac v̄tute
sunt puerfati-q̄ q̄rūdā puerfatio- vsq; ad ce-
lum puenit-veniensq; ad portas-in regnū p-
hibita ē introire. **H**oc ār dico dilectissimi- q̄a
puerfati qdā in hac quā p̄dixim⁹ v̄tute-et ad-
ornati sunt ea v̄tēplātes eā q̄i regali diadema
⁊ p̄p̄ exiguā rē-talē ac tātā v̄tutē ad nihilū de-
duperūt. **C**olligata ē enī mens illoz sollicitu-
dinib⁹ frenoz negocioz: ⁊ ob huiuscemodi
vinculū-acq̄sita v̄- in celū itroire nō valebit

Ca. XII. Dictoz occasione exhortās eū
q̄ p̄ractā pudicicie ⁊ castitatis v̄tutē habet: ne
illā amittat tradēdo se in vincula inimici: ido-
neū exēplū adducēs at q; demōstrās quō h v̄-
tus liberari possit: ita vt nihil ei nocē possit.

Ude ergo cha-
rissime mihi-ne temetipm inimici
alligandū vinculis tradas: ⁊ ami-
rabile v̄tutē destruas-quā multis laborib⁹ ac
q̄sisti-neq; celestes portas/acq̄sita v̄tutē itro-
ire phibeas-ne corā spiritali thalamo p̄fuitōe
adopra p̄sistat-neq; p̄ v̄nū capillū alligās eā.
⁊ ad solū terre insigat: s̄ tribue ei fiduciā ⁊ vo-
cem excelsam-vt exultans ingrediat in thala-
mū ⁊ mercedē laboris sui possit p̄stāter/ac s̄b-
limi voce clamare. **E**t obstupescendū mira-
culū-quō tā imanis ac fortissim⁹ leo-p̄ v̄nū ca-
pillū ligat-humilis ⁊ captiu⁹ effect⁹ ē. **L**eonis
siquidē h v̄- compabit: oib⁹ bonis ac pfectis
opib⁹ adornata: ⁊ q̄si ab illo vno capillo terre-
nis sollicitudinib⁹ colligata ē. **Q**uāobzē vi-
gila dilectissime vigila:moue q̄man⁹ tuas-et
hūc exiguū capillū abscede: neq; venias i de-
risum-sic fortissim⁹ ille sampson. **A**dimento
qd̄ mille viros occidit: ⁊ q̄si v̄nū capillū-funes

valēdissimas extremū portauit: ⁊ seip̄ma vin-
culis liberauit: ⁊ inimicos interficiens deo vi-
ctoriā reputauit: ⁊ p̄ ofonē suā ex ip̄a maxilla
fontē aque p̄duxit-h talis ac tāt⁹/q̄ h v̄nūsa
p̄fecerat: postea semetipm vincituz adūfarijs
tradidit. **H**ūiliat⁹ ē nimū. p̄ eo qd̄ crines ei⁹
ablati sunt: ⁊ terribilis illa atq; mirabilis v̄-
ei⁹ deuicta ē. **A**ttēde q̄r tu tibi metip̄i-neq; n̄
āmirabile castitatis v̄tutē/p̄ puā sollicitudinē
colligādo humilies: s̄ libera eā efficiēs ab oī-
bus negocijs q̄b⁹ ledit ⁊ adornās p̄mitte in
celū. **S**ic autē eā libera-quēadmodū aq̄la de-
scendens in p̄fundū vt inueniat p̄ciosissimaz
margaritā. **L**unq; inuenerit p̄tin⁹ ad excelsa
cōscēdit: totūq; corp⁹ pulculū ei⁹ aq; exhibetur
Aqua enī p̄māsit in loco suo-ip̄a autē cū diuī-
cijs p̄rexit in ardua. **E**odē modo etiā tu p̄pe-
ra oib⁹ frenis negocijs liberari: ⁊ adornatus
p̄fecta v̄tute: q̄si vestimēto induere ea. **E**x-
cuba vigilāter dieb⁹ ac noctibus horis ac mo-
mētis: ne spoliēris ab ea. **H**ec autē singulari v̄-
tus de q̄ loq̄mur adornata in omī pulchritudi-
ne diuersaz v̄tutū: nullis negocijs frenis no-
ceri potit. **T**ribulatio enī patiētā opat- ege-
stas v̄o ac volūtaria paup̄tas-ira ē opationis
ei⁹: ex ip̄a enī fructificat iusticie fruct⁹-sic ne-
q; infirmitas eā ledere p̄t- ex ip̄a enī v̄tute et
gloria induit apud deū. **S**ilt autē adulationes
diuisaz rerū nequaq; valebūt iminere eam
ab ipsis autē acq̄rit laudē in vitā etnā. **P**er-
secutio nō poterit terrere eā-nec pauorem ei
incutere. **E**x ip̄a/corona pulchra ac p̄fecta
cōponit-q̄ deo gloriā cū gaudio ⁊ exultatiōe
exhibeat-s̄ neq; nuditas p̄t ei segnicie torpo-
ris incutere- eo q̄ ex ip̄a ei stola claritatis con-
textit. **F**ames silt pusillanimitatē ei nō pote-
rit generare- ex ip̄a enī mēsa ei p̄parabit in re-
gno celoz. **S**z neq; p̄ sitim poterit ea desidia
circūdari: ab ip̄a enī p̄parabit ei padisus leti-
cie. **N**eq; v̄o paup̄tas potit eā ad illecebras
diuiciaz ipellere- ex ip̄a nāq; b̄ritudine deum
possidebit. **V**igilie q̄s ⁊ flet⁹: corona p̄fectio-
nis: ⁊ fontes puritatis ei⁹ existūt. **H**ūilitas et
māsuētudo: fundamēta sunt edificij eius.

Ahors nō p̄ualebit mortificare eā-s̄ neq; se
pulchrū cōcludere eā p̄t-neq; v̄tutes vale-
bunt retinere eā. **I**pi quoq; celi/nō valebunt
portas suas claudere corā aīa q̄ v̄tutib⁹ viget
s̄ mox vt viderint eā/cū gaudio referantur.
Ahille milia ⁊ decies dena milia angeloz ⁊ ar-
changeloz-throni ac d̄natiōes- ⁊ p̄ncipat⁹ nō
valebūt cōminari ei: s̄ cū gaudio vult⁹ sui su-

scipiet eā: et in manib⁹ suis tollēt / et añ sedē ma-
iestatis offerēt eā. Exultabit q̄ pater in ea /
et fili⁹ cū spūscō. Exultabit q̄dē in ea spūscūs
q̄: tēplū sc̄m ei effecta ē: et inhabitauit in ea. Ex-
ultabit in ea vnigenit⁹ fili⁹ / q̄: sp̄ desiderauit
eū: et p̄ter eū nihil voluit possidere. Exultabit
in ea pater: q̄: dilexit eū: et volūtati ei⁹ nullaz
p̄tulit volūtate. Exultabūt sup eā celi cū v̄tu-
tibus suis: et pariter p̄cidētes glorificabūt pa-
trē: et filiū: et spūscm̄: vidētes eā in oī angelica
v̄tute: et in oī pulchritudine iusticie adorna-
tam. Exultabit etiā padifus: quia hereditatē
in eo sortita est.

Ca. XIII. In p̄sona auctoris glorificāst
magnificāst dñm amatozē hoīm: mltisq; deuo-
tis deprecatiōib⁹ benignitatē ei⁹ p̄ mētis illu-
minatiōe: vulnez suoz sanatiōe ac gratie col-
latione interpellans.

Gloria et magni
ficētia soli benignissimo atq; amato-
ri hoīm deo / q̄ nob regnū p̄ suā grām
p̄stituit. Sana me dñe et sanabor: q̄: tu sol⁹ es
sapiēs / et misericors medic⁹. Suplico bonita-
tem tuā sana vulnera aīe mee: et illumina o-
culos mēt̄ mee: vt p̄sident disp̄satiōez meā: q̄ sup
me sp̄ efficit: q̄: ifatuata ē mēs mea et grā tua
q̄ ē sal v̄itat̄ cōdiat eā. Et q̄d ad te hōz dñe
q̄ cūctoz es p̄fct⁹: q̄q; scrutator es renū et cor-
dis: et sol⁹ oīa nosti. Sic fra sine aq̄ sitit ad te
aīa mea: et desiderat te cor meū. Qui aut̄ dili-
git te i desinent / tua grā satiabit. Sic ei sp̄ au-
disti me: etiā nūc ne d̄spicias deprecatiōē meā
Ecce em̄ q̄si captiua ē mēs mea: te solū salua-
torem exqrēs. Adite itaq; grām tuā velocit̄
in auxiliū meū: et satiet esuriē meā: et siti mee
potū tribuat. Te solū desidero insatiabilē do-
minū. Quis em̄ poterit te insatiari / q̄ te ex-
v̄itate dilexerit lumē v̄itat̄: et luminis tributo-
rem. Da mihi petitiōē meā: et dona mihi de-
precatiōē meā: et distilla in cor meū stillā dilecti-
onis tue. Accēdat in cor meū: q̄si in siluā flā-
ma charitatis tue: et deuoret spinas et tribu-
los pessimas cogitatiōes. Et tribue mihi co-
piose et sine mensura q̄si de⁹ hoī grām tuā: et
dona mihi quasi rex regū: et multiplica q̄si bo-
nus fili⁹ boni p̄ris. Si aut̄ in q̄busdā p̄uar⁹ suz
aut puoz q̄si terren⁹ aut fili⁹ terreni: s̄ tu q̄ re-
replesti hidrias b̄ndictiōe tua: imple sitim meā
grā tua: et q̄ satiasti q̄nq; milia viroz de q̄nq;
panib⁹: imple esuriē meā: imēsa copia bonitatis
tue. Amator: hoīm benignissime sup fenū et

flores: et sup oēm herbā viridē fr̄e: sine iuidia
in h̄ tpe grā tua effusa ē: q̄to magis fuoz tu-
ozū: q̄ te deprecant petitiōib⁹ largiri te puenit.
Ecce em̄ fra fulgore coruscat: et volucres vo-
ces suas imutat / a glia mltā sapie tue. Ecce
aut̄ fra varietate flōzū q̄si diploide induit: q̄ si
ne manib⁹ textit. Exultat aut̄: et festiuitatem
duplicē celebrat. Vnā q̄dē padā filio suo pri-
mogenito: q̄: viuificat⁹ ē in ch̄risto: alteraz p̄
dño suo: q̄: descēdēs sup eā ābulare dignat⁹ ē
Ecce em̄ vt mare multiplicat grā tua: et eos q̄
in ip̄o nauigant facis eē locupletē: eadē grā dī
etiā mihi loquēt̄ ad te fiduciaz tribuat. Qui
suscepisti duo minuta vidue illi⁹: et laudib⁹ ex-
tulisti: suscipe deprecatiōē et ofonē meā: et do-
na mihi petitiōē meā: vt templū sc̄m efficiat
grē tue: et vt inhabitet in me et ip̄a me doceat
quō eī placere debeā: vt pulseri mēbris me-
is atq; in viscerib⁹ meis velut in carra: q̄ sit
plena cōpūctiōis atq; leticie. P̄s q̄ mea
q̄si q̄dā fenū cōstringat / ne oberrās in pctō
corruā: et a claritate luminis expellar. Exau-
di me dñe exaudi me: et p̄sta vt vocari merear
in regnū tuū: q̄ q̄si errās erā: nūc aut̄ sum con-
gregat⁹: q̄ erā imūd⁹: et mūdāt⁹ sum: et q̄ in si-
piens erā: nūc v̄o sapiēs sum: et q̄ aliq̄ iutilis
erā: nūc aut̄ vtilis effectus sum. Rex tu⁹ ele-
ctus: monachoz q̄s cōuēt⁹: et oīm scōz q̄ pla-
cuerūt añ te: q̄ nūc in padiso exultat / iā depre-
cant p̄ me: et obsecrāt te solū amatozē hoīuz.
Exaudies q̄s eos et saluab me obsecratiōibus
eoz. Ego q̄s p̄ eos tibi gloriā et laudē offerā: q̄
exaudisti ofonēs eoz et miser⁹ es mihi: et nō
desperasti petitiōēs eoz: q̄ p̄ salute aīe mee p̄-
fule sum. Tu aut̄ dñe p̄p̄his tuis dixisti: ape-
ri os tuū et imple illud. Ecce itaq; os fui tui: cū
corde aptū ē: imple illud grā tua vt sp̄ te b̄ndicā
ch̄riste saluator me⁹. Irriga cor meū amatoz
hoīm benignissime: redde rosē grē tue. Quē
admodū fra dū serit generatiōes suas nō va-
let enutrire: nisi a bonitate tua fuerit v̄sitata
sic neq; cor meū ploq; valet / q̄ tibi sūt placita
absq; grā tua et fructificare fructū iusticie. Ec-
ce aut̄ nascētia fr̄e enutrit pluuia supueniēs:
nec nō etiā arboz nascētia flōzū varietate de-
pingit: sic etiā ros grē tue: mētē meā illumiet
vt flōzib⁹ cōpūctiōis et hūilitat̄ ac sapie eam
adornet. Et q̄d dicā. Ecce em̄ ofo mea i fir-
ma existit / et iniqtates mee: gemere me com-
pellūt. Vincat ḡ grā tua. Qui apuisti oculos
ceci: oculos mēt̄ mee adapi: vt pulchritudinē
tuā sp̄ desiderēt. Et q̄ apuisti os s̄biugalis: api

os meū i laudē ⁊ gloriā grē tue. Qui posuisti
 finitū mari dō p̄ceptū tuū. pone etiā finitū
 cordi meo p̄ gr̄a tuā. vt nō declinet ad dexte
 ram neq; ad sinistrā a pulcritudine tua. Qui
 aquā in deserto tribuisti ip̄so nō credēti. s̄ cō
 tradicēti. dona mihi cōpūctionē. ⁊ oculis meis
 lachrymas. vt desleā dieb; ac nocib; dies vi
 te mee. cū humilitate ⁊ charitate ⁊ puritate
 cordis. Appropriet ofo mea i p̄spectu tuo dñe.
 dona mihi finonē sc̄i. vt tibi offerā manipu
 lum p̄fessōis mee repletū. ⁊ dicā gloriā ei. qui
 mihi h̄ tribuit. vt ei etiā ego offerā qd ab eo p
 cepti. ⁊ adorē eū. qui mihi tāta largit; ē. Exau
 di dñe orōnē fui tui. qui es sup oia b̄dict; in
 seclā seculorū Amen.

Sancti Effrem diaconi. De cōpū
 ctione cordis. Liber p̄mus explicit.

Incipit liber secundus eiusdē. de eadem cō
 pūctione.

Ca. I. **I**nitiat nos ad cōpūctionē ⁊ do
 cens quō ad illā pueniat; p̄hibēsq; negligēt
 am ac pusillanimitatē ⁊ exhortās vt dñm iuo
 cem; fiducialit̄q; ei fuam; / corda n̄ra sancti
 ficem; / nob; inuicē ignoscām; / atq; de p̄fectiōe
 n̄ra nō p̄sumām; / pulchre tandē monachum
 agro seminato compans.

Venite charissi

mi mihi. venite p̄res ac f̄res grex
 saluatoris electi. venite negociemur
 q̄adusq; nūdine celebrantur
 Replete lachrymis oculos v̄ros. ⁊ ianue cor
 dis v̄ri oculi referent;. Loquimini verbū vite
 ad inuicē ⁊ cōfestim mēs v̄ra cōpūget; de re
 gno ac paradiso. Sensem bonū assumite. ⁊ p̄ri
 nus negocia t̄rena p̄p̄net;. Nemo p̄ segnit
 em relaxet; neq; ipusillanimitatē veniēs ex
 pauescat. Neq; p̄timeat aliquis neq; vereat
 tur. s̄ proni vel ip̄robe iuocem; dñm n̄rm. et
 p̄stant; fuam; saluatori n̄ro. ⁊ p̄festinatēs q̄
 sc̄ificem; corda n̄ra p̄p̄ sp̄i sc̄i. Cōspirem;
 ad inuicē ⁊ obsecrem; / ignoscām; alterutru;
 in toto corde n̄ro. Serui em̄ sum; qui sine mē
 dacio ē dei. qui ait. Amē amē dico vob;. nisi di
 miseritis ex corde v̄ro delicta v̄ra alterutrum
 nec p̄ v̄r celestis dimittet; vob; delicta v̄ra. Et
 p̄ sc̄os ap̄los suos indicauit nob;. q̄riēs fratri
 remittere oporteat. dicēte petro. Quoties si
 peccauerit in me frat; me; idulgeā ei. vsq; ses
 pties. At illi dñs. Nō dico tibi septies. s̄ septu
 agies septies. Nos v̄o in̄r dū nec tertio i die. i

uicē ignoscim;. Obsecro vos charissimi mi
 hi. ⁊ supplicis rogo o amici mei. vigilate i hoc
 breui t̄pe. i hac v̄ndecia hora p̄redite. It̄ em̄
 vespa appropinquauit. ⁊ cū gl̄ia m̄lta remune
 rator adueniet. reddere v̄nicuiq; s̄m opa ei;

Attēdite vob; ne quis emēdationē vitā exer
 ceat. ⁊ q̄si p̄dēs ⁊ negligēs i mēsam ei; remu
 nationē amittat. S̄ilis autē ē monach; agro
 seminato. qui cū rore ⁊ ibib; p̄sueuit exerceri
 ⁊ fructificare fructū iusticie ⁊ leticie. Cū autē
 ad suū fructū puenit. maiorē igerit curam
 agricole. Sollicit; em̄ pugilat ⁊ timet ne sa
 ta sua aut repentin; gr̄ado aut cāporū iumen
 ta subuertat. Ita ⁊ monachus q̄adusq; i hoc
 corpe deget. q̄ridie sollicit; curā adhibeat. p̄
 immortalitate vite suē. ne p̄ negligentia iuanuz
 cucurrisse inueniat;. Gaudiū ⁊ leticia agrico
 le ē. q̄n̄ messem suā cōgregat. ⁊ laborū p̄mia su
 erit affecut;. Eodē modo letabunt; angeli d̄i
 in celis. q̄n̄ quis metuēs deū cursum p̄p̄ium
 p̄sumauerit replet; horrea. Agricola in securi
 tate p̄stitit;. epulā atq; exultat. ⁊ monach;
 cū in horrea fuerit posit;. i. in m̄sionē et̄ne vi
 te. p̄festim ascendit diuicie eius ad celum.

Ca. II. **V**excitās nos ad vigilatiā in belli
 certamine. ⁊ t̄rētēsq; n̄ram p̄solās ex t̄rute dñi
 qui ē agonista n̄r. atq; exhortās ad mutuum
 adiutorū. vt sic in vnū inuicē cōspirātes adū
 sariū n̄rm p̄fundam; ac supem; ⁊ deū honori
 ficem;. Et ob h̄ cōmēdās multitudinē mona
 chorū simul deo militantū. multis reb; tam
 multitudinem monachorū q̄ singulos mona
 chos compando.

Vigilemus di

lectissimi mihi. vigilem; donec in
 bello p̄stituti sum;. ⁊ p̄tra diabolū
 dimicem;. Pugna quidē ei; i p̄mptu ē. ipe at
 i firm; existit ac debil; n̄r at dñs ⁊ agonist; et̄a
 qui ē rex regū his qui alacrit; dimicauerit ⁊ t̄
 tutē p̄stat. ⁊ coronā imarcessibile. Quādamo
 dū ei puluis a vehemētia v̄ri sp̄ḡit ⁊ ipuḡit.
 ita ⁊ adū sari; n̄r ad nihilū rediget; q̄n̄ vox n̄ra
 i d̄i laudib; p̄sonat. ⁊ ofones n̄re plene lachry
 mis dño exhibēt;. Nemo q̄ segnit; agat nec t̄c
 at. s̄ is q̄ fort; ē infirmiorē adiuuare festinet; ⁊
 q̄ alacer ē. pusillanimitē p̄solet;. Qui abstinet; ē
 iordinatū ⁊ ihonestū i crepet ⁊ obiurget;. Sic
 em̄ inuicē p̄spirātes ⁊ pariter triūphātes. cō
 culcatorē n̄rm p̄fundim;. ⁊ dñm n̄rm q̄ i celis
 ē honorificem;. Sc̄i q̄ angeli in nos letant;. ⁊
 q̄ vidēt nos ⁊ audiūt de nob; edificant;. Pa